

blevne standsede i den forsvarsnihilistiske Agitation, de have drevet i adskillige Aar, lige siden 1905.

Det afgørende for mig ved Sommerdagens Resultat var, at vi reddedes fra at komme ud i alt det lyriske Vrøvl og al den materialistiske Goldhed, hvori Selvpogivelse og Fedteri vilde have bredt sig som Følfod. At det politiske paa visse Punkter fremmedes paa det sagliges Bekostning, var en Nødvendighed, og Vedtagelsen af Bestemmelsen om Landbefæstningens Nedlæggelse i 1922, det vil sige, at den Side af Forsvarssagen helt lægges over i det folkevalgte Tings Haand, var baade sagligt og politisk forsvarlig. Den var efter min Mening en saare god Ting. Det ærede Medlem fra Nørresundby (Jensen-Sønderup) drog mig forleden Dag ud fra de andre, „de 27“, som den, der mente, at Københavns Landbefæstning skulde bruges i alt Fald indtil 1922. Ja, naturligvis skal den bruges indtil da, og jeg er ikke sikker paa, om den ikke ogsaa skal bruges efter den Tid. Det beror helt og holdent paa de militær-politiske Forhold, hvad der til den Tid skal gøres. Jeg er bleven valgt paa det, der blev vedtaget her. Jeg hævdede hele Tiden under Valgkampagnen dette: Lad os faa det gennemført og vedtaget, som Venstregrupperne ere enige om, som er det væsentligste. Med Hensyn til Københavns Sikring fra Landsiden maa det siges, at Københavns nuværende Landbefæstning svarer bedre til sit Formaal end de fremskudte, forberedte Stillinger, og den skal da blive liggende, indtil vi blive færdige med det, vi ere enige om, det vil sige i 10—15 Aar, og naar den Tid er gaaet, kunne vi tage Beslutning. Saa er det muligt, at vi til den Tid for Alvor kunne tage en Drøftelse af Socialdemokraternes Afrustningsforslag op. Det er muligt, at vi saa kunne tage det som en Sag, det er værd for Alvor at drøfte, ikke som en Utopi alene. Men at vi nogen Sinde for Alvor skulde kunne tage de Radikales Militærforslag op, tror jeg paa ingen mulig Maade.

Jeg venter overhovedet ikke, at de Radikale skulle kunne lære os noget, de have ikke en eneste ny Idé. Jeg venter mig langt mere af dem, der staa paa den anden Side af Afgrunden, for der er jo en Afgrund befæstet mellem Socialdemokraterne og alle os andre. Socialdemokraternes udmærkede Ordfører har slaaet det fast her i Tinget, ligesom det bliver slaaet fast hvert Aar paa alle socialdemokratiske Kongresser. Det bliver slaaet saa tidt fast,

at man faar en Fornemmelse af, at der er Fare for, at Afgrunden skal dækkes ved Jordskred. Sagen er den, at vi, det 20de Aarhundredes Mænd, ere Socialister og Demokrater alle sammen. Demokrater ere jo alle vi, der ikke ville nøjes med mindre end den fulde og hele almindelige Valgret, og Socialister ere vi alle med Undtagelse af selve Socialdemokraterne. Socialisme vil sige Samfølelse og Samarbejde, men Socialdemokraterne fornægte Socialismen, idet de bygge paa Klassekampen — det er deres Hovedhjørnen, med den falder alt andet — og paa Proletariatets Sejr over alle andre. Først naar Proletariatet faar Magten, og vi andre ere bastede og bundne eller kastede i Ildsøen, kommer Tusindaaarsriget, saa først skal Socialismen herske. Det bliver ikke nogen morsom Overgangstid for os andre. Det er ikke underligt, at vi overfor denne Mulighed stillede os Ryg mod Ryg.

Men dette slaas saa tidt og ofte fast, at der er en Afgrund imellem os, fordi der er blevet noget løst i det socialistiske Partis Principper. Partiet er i Færd med at blive et borgerligt Parti, eller rettere et Parti med borgerlige Førere og en revolutionær Hær. Partiets Førere have slaaet ind paa de af engelske Socialister og af Bismarck indslaaede statssocialistiske Baner, de, som lige saa regelmæssigt slaas ned paa Partikongresserne. Denne ændrede Taktik er et Udslag af den almindelige Valgret, hvis konservative Egenskaber her have staaet deres Prøve. Betydningsfuld er ogsaa den Bro, som Socialdemokratiet nu bygger over til det borgerlige Samfund, idet det har optaget den kooperative Bevægelse som sideordnet med den politiske og den faglige. Mens Socialdemokraterne deklamerede, lavede Venstrebonderne Socialisme i Andelsbevægelsen. Nu ved jeg vel, at Partiets Førere forklare deres revolutionære Vælgerhær, at deres Samarbejde med de borgerlige Partier for social Lovgivning og den kooperative Bevægelse kun er et viaticum, det vil sige et Middel til at dygtiggøre Proletariatet til at optage den endelige Kamp, i hvilken vi andre skulle knuses. Men ved den kooperative Bevægelse vil Proletariatet selv blive interesseret i den nuværende Samfundsordning, som det er blevet det ved det politiske Arbejde. Socialdemokratiet er allerede, inden det kommer til at danne Regering, slaaet ind paa Moderationens Veje, og det skulde ikke forskrække mig, og jeg kunde ikke have noget imod, om det nu snart lærte, hvad det